אלו נערות פרק שלישי כתובות לו.

מסורת הש"ס

ע) [נעיל כט:], ב) [סס], ג) [סס.], ד) [לעיל כט. וש"נ], ה) [חולין כו:], ו) יבמות יב: ד"ה קטן, נדה נב., ז) [לקמן מ:], ח) [לעיל יב:], ט) [ב"ב מח. ניעון לז:], י) נדה סד:, כ) [ויקרא יח], ל) [דברים כב], מ) [דף נב.], נ) [יבמות פ.], ס) [לעיל יב:], ע) [וע' תוס' ב"כ קט. ותוס' חולין כו: ד"ה עד], פ) [ולמתן דמפרש התם מעוס כתן נמצא יכתן היה ל"ל דהכא אחיי כהן שלא קול שמשתתרסה נתנסה דלי לאו הכי הוי לן למימר כיון שבתים אביה נתנסה שמעיקרא נתנסה כדאמר התם נבי מומין. ת"י], צ) [נדאה דלא מלי למימר הא ר"מ דהא ר"מ פליג בפופא ס"ב מנא קמא בר פלוגתיה מנא אחריתא הוא. ת"י], ק) [ולכאורה נראה דלא מלי לפעמי קמייתא כרבנן מקמי דאמלי ר מנה דמ"מ מקמי דאמלי לה קנס כיון שהיא בחזקת מוכת עץ. ת"ר].

תורה אור השלם

1. פתח פיך לאלם אל דין כל בני חלוף משלי לא ח

מוסף רש"י

עד שירבה השחור. כלומר שיאחיר אותו מקום שערות הרבה (נדה נב.) שיוקף אותו מקום בשער, וכמסכת נדה (שם) מפרש לא שירבה ממש אלא שיהו שתי שערות אחרות שוכנות ונראה כמו שירבה השחור (חולין כו:). בוגרת נוחנין לה לילה הראשון. ואפילו לר"ה דאמרי בהגיע זמנה לראות פרבעה. הני מילי נערה, דמשיגיעו ימי הנעורים הוי זמנה, אבל בוגרת ליכא הרמאתן ואם לא (נדה מד:).

עין משפט נר מצוה

מד א מיי' פ"ח מהל' נערה בתולה הל' יח
יג סמג עשין כד טור אה"ע סי' קט:
מה ב מיי' פי"ח מהל' גירושין הל' ד סמג עשין נ טש"ע אה"ע סי' קנה סעי' יב:
מו ג מיי' פי"ח מהל' אישות הלכה ג ד ח סמג עשין מה טוש"ע שם סי' סז סעיף ה. [ובהרב אלפס פ"ח דמכילתין דף סג.]:
מז ד מיי' שם טוש"ע שם סעי' ו:
מח ה מיי' פ"ה מהל' אישות כיאה הל' יט סמג לאוין קיא [ובהרב אלפס שם]:

תוספות רי"ד

תנו רבנן. החרשת והשוטה והבוגרת ופגו"ע אין להם קנס וא"ל טענת בתולות פי' להפסידן כתובתן חרשת ושוטה לא דאמרי' אי הוו פקחות לטעון הוו טענו כל חדא וחדא משאירסתני נאנסתי ומהימן בוגרת נמי לא שבתולי' כלין מאליהן האיילונית והסומא יש להן ט"ב פי' ה) ודוקא דקא טעין טענת פ"פ אבל אי טעין טענת דמים ל"ל דבוגרת כלין בתוליה. אבל פתח נעול יש לה (והרב אומר היפך טענות דמים יש לה טענות פ"פ אין לה):

ה) הך פי' קאי אטוגרת ונראה ד"ל פי' ודוקא דקא טעין טענת דמים אבל אי טעין טענת פ"פ טענתו טענה דבוגרת כלי בתוליה וכו'.

עריות ממש. המפורש בחמרי מום ה) והן בכריתות: **שניות.** שנזרו תכמים על שניות להן להרחיק מן העבירה כגון אם אמו ואם אביו ושאר עריות השניות בפרק כ' ביבמות (דף כא.): **כיון דשניות חויין ליה מדאורייתא.** קרינן ביה ולו תהיה לאשה ו): **אמאי אין לה קנס.** בשלמא בעריות איכא למימר כשמעון התימני דלית ליה נערה נערה הנערה אלא שניות קשיא: **שמעון התימני.** ברים פירקין דאמר אשה שיש בה הויה: **ר"ש בן מנסיא.** דאמר אשה הראויה לקיימה: **רבנן היא.** דפליגי אדר"מ בריש פירקין: **ובממאנת סבר לה כר' יהודה.** דאמר נערה ממאנת והכי מידוק מינה נערה ממאנת אין לה קנס הא נערה בעלמא יש לה קנס: **עד שתביא שתי שערות.** ומשהביאה אינה ממאנת ואפילו לא בעל לאחר מיכן: **רבי יהודה אומר.** אם לא בעל לאחר שגדלה ממאנת: **עד שירבה שחור על הלבן.** ובגדה ז) מפרש שתי שערות שוכנות ונראה כמו שירבה השחור: **אלא ר' יהודה היא.** וממאנת נערה אשמעינן דאין לה קנס ולא תדוק הא קטנה יש לה קנס ומבי אילונית דתנא נמי אין לה קנס משום דבקטנה סבר כר"מ וזו מקטנותה יצאת לבגרות ח): **זו דברי רבי.** לקמן בפרקין (דף מ:): **סבר לה כר' מאיר.** דקטנה אין לה קנס משום הכי אין קנס באילונית: **ופליג עליה.** בממאנת ואמר עד שירבה השחור וכי תנא הממאנת אין לה קנס הא הראויה למאן יש לה קנס כנערה קאמר: **מאי ממאנת הראויה למאן.** כלומר כל קטנה קאמר וכולה ר"מ היא: **ויש להן טענת בתולים.** להפסידה כתובה: **הא ר"מ.** דאמר קטנה אין לה קנס ואילונית מקטנותה יצאה לבגר: **ודקאמרי לה מאי קאמרי לה.** מי שהשיג תשובה זו בדברי המדרש מה עלתה על רוחו ולא סבירא ליה דאיכא לאוקמינהו כר"מ ורבנן: **משום דאיכא טענת בתולים.** לא הביאה לבית המדרש אלא לפי שיש להשיב אמרת על זו חרשת ושוטה אחרשת ושוטה: **בוגרת.** בתוליה כלים מאליהן: **הא רבן גמליאל.** דאמר בפ"ק (דף יב:) היא אומרת משאירסתני נאנסתי נאמנת הכא נמי אין לה טענת בתולים להפסידה כתובתה דאמרינן אי הוה פקחת לטעון הוה טענה משאירסתני נאנסתי ומהימנא: **הא רבי יהושע.** דאמרה ט) לא מפיה אנו חיין הכא יש לה טענת בתולים דאי נמי הוה טענה קמן לא מהימנינן לה: **נותנין לה לילה הראשון.** ובועל כמה בעילות ותלינן כל דמיס של אותו הלילה בדם בתולים. אלמא אית לה דם בתולים לבוגרת דאי לא לא הוה בעי למיתב לה אלא בעילת מצוה וכיון דאית לה בתולים היכא דבעל ולא מצא דם תפסיד כתובתה דהא כנסה בחזקת בתולה ומצאה בעולה: ה"ג

[אבל חייבי לאוין יש להן קנס ומני שמעון התימני היא. לא הוה מצי למימר מני רבי אחויא היא דלדידיה לא הוה קרי להו שניות שהרי משוה חייבי כריתות לחייבי מיתות ב"ד והא דלא קאמר הא מני רבי עקיבא ועריות חייבי מיתות ושניות חייבי כריתות וחייבי לאוין אלא דעימא ליה לאוקמי אפי' כרבנן דאמרי קידושין תופסין ועוד משום דקאמר בגישא קמא מני שמעון התימני היא קאמר נמי באיכא דאמרי מני רבי שמעון בן מנסיא היא דהוי כר פלוגתיה דשמעון התימני]:

עד שירבה השחור כו'. אית דלא גרסי על הלבן משום דאמרינן בפרק בא סימן (נדה דף נב. ושם) לא שיבבה ממש אלא כדי שיהו שתי שערות שוכנות ונראה כמו שירבה שחור ועל הלבן משמע יותר מן הלבן ור"מ פירש על הלבן שהשערות סמוך לבשר הם שחורים ובראשם לבנים ט): **זו דברי ר"מ.** אמתניתין דלקמן (דף מ:) דכל מקום שיש מכר אין קנס קאמר לה רב יהודה:

ואם איתא זו דברי ר"מ ורבי יהודה **מיבעי ליה.** ואע"ג דרבי יוסנן ור' יאשיה סבירא להו כר"מ בס"פ ד' מיתות (סנהדרין פו: ושם) לפי' ר"ת דפי' עד שיהיו שניהם שוין במיתה אמת ואפי' לפ"ה דמפרש בני עוקשין מ"מ ר' יאשיה כר' מאיר סבירא ליה דלית ליה הא דדרשי רבנן לקמן (דף מ:) כאן נערה כו' דהא פטר קטנה מאוקמה מ"מ לא קאמר זו דברי ר"מ ור' יאשיה דלא פריך הכא זו דברי ר"מ ורבי יהודה מיבעי ליה אלא משום דרבי יהודה כר פלוגתיה דר"מ והוי בכלל חכמים דפליגי עליה ולהכי אם איתא דלא פליג ה"ל למימר זו דברי ר"מ ור' יהודה אבל קשה דה"ל למימר הא מני ר' יאשיה היא וכמתאמת סבר לה כר' יהודה:

ולית קטנה קשיא. אע"ג דהוי תני קטנה דאין לה קנס מ"מ תני נמי אילונית דה"ל דוקא קטנה שיש לה נערות אין לה קנס ותימה לר"י אמאי לא משני דאגב אורחיה קמ"ל דעד מתי הכת ממאנת עד שתביא שתי שערות: **החרשת** והשוטה כו' אין להן טענת בתולים. פי' בקונטרס דאי הוה פקחת לטעון הוה טענה משאירסתני נאנסתי וקשה לר"י דהיכי טעינן לה הכי מספק לאפוקי ממונא כיון דאיכא לא טענה דחזקת גופה איתרעי דהוי שור שחוט לפניך אבל חזקת ממון לא איתרע ומיהו מביא ר"י ראיה לפי' הקונטרס דאמר בפ' המדיר (נקמן עו: ושם) לא הוגלד פי המכה המוליא מחבירו עליו הראיה ומפרש דאפי' לא יהיב טבח דמי על הטבח להביא ראיה שבראשות המוכר נטרפה והא דמפרש רב אשי למתני' דהמדיר דהיו בה מומין ועודה בבית אביה על האב להביא ראיה ריש אמה לאבא בידך סיפא מנה לי בידך לא מטעם דברי ושמא ברי עדיף כדמשמע לפוס ריהטא דא"כ הוה קשה דהיכי טעינן לה הכי אלא כדפי' התם בקונטרס ריש אמה מנה לאבא בידך דלגבי אבא דהיינו דינא דמלכותא הוא לא מהני חזקת הגוף דבתו דהכתובה היא בחזקת הגוף ומ"מ לא מהני חזקת הגוף דידה וכן צריך לפרש דאי מטעם ברי קאמר דעודה בבית אביה על האב להביא ראיה דמשתתרסה נולדו בה מומין אמאי צריך להביא ראיה כיון דאמר ברי לי דבכל ענין משמע דצריך להביא ראיה אפילו אב אמר ברי לי ולר"י נראה לפרש הכא דאין להן טענת בתולים לפי שבחזקת מוכת עץ היא ואע"ג דכולהו נמי חכוטי מתבטן מ"מ שאר נשים יש להן טענת בתולים מדלא קאמרי שהן מוכת עץ אבל הכי חרשת ושוטה דלא מצי אמרי בחזקת מוכת עץ נשאות וכן נראה דברוב ספרים ל"ג לעיל בברייתא אלא החרשת והשוטה והאילונית יש להן קנס ומו לא ואין כתוב ברוב ספרים ויש להן טענת בתולים ולפר"י פריך שפיר דמדקאמר יש להן קנס אלמא לא תשגינן להו בחזקת מוכת עץ אבל לפי' הקונטרס מאי קפריך הכא נמי בחזקת בתולות תשגינן להו דהא אמרינן השתא ט)דמשתתרסה נאנסה ורשב"ל ו)הקשה לפר"י דאמאי לא משני הא דקתני אין להן טענת בתולים כר"מ דאמר בפ"ק (לעיל יג.) מוכת עץ כין הכיר בה כין לא הכיר בה מאתים והא דקתני יש להן טענת בתולים ק)כרבנן דאמרי כתובתן מנה וכי תימא משום דקתני חרשת דומיא דאילונית הא ע"כ אילונית גופה לא הפסידה כתובתה לגמרי דהא רב ששת דמשני הא ר"ג הא ר' יהושע סבירא ליה בפ"ק (דף יא:) כנסה בחזקת בתולה ומצאתה בעולה יש לה כתובה מנה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com